

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lotsningslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lotsningslagen ändras så, att till lagen fogas bestämmelser om ordnande av lättnader i fråga om lotsningsavgiften. Enligt förslaget kan sjöfartsverket i enskilda fall bevilja nedsättning av eller befrielse från lotsningsavgiften.

Den föreslagna ändringen gäller främst andra fartyg än fartyg i sedvanlig handelssjöfart.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen tillämpas dock redan från den 1 juli 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 56 § 3 mom. i den lotsningsförordning (393/1957) som upphävdes genom den lotsningslag (90/1998) som gavs 1998 kunde trafikministeriet av särskilda skäl i enskilda fall bevilja nedsättning av eller befrielse från lotsningsavgift. Motsvarande bestämmelse om beviljande av lättnad ingår inte i den gällande lotsningslagen.

Med stöd av 8 § lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) beslutar trafikministeriet om lotsningsavgifter. Enligt paragrafens 3 mom. beslutar trafikministeriet om fasta avgifter, bl.a. lotsningsavgifter, samt om på vilken grund och hur avgiftens storlek kan bestämmas med avvikelse från prestationens självkostnadsvärde. Bestämmelsen möjliggör endast avvikelser av allmän natur. Bestämmelsen har tillämpats så att enligt bilagan om lotsningstaxor i trafikministeriets beslut om sjöfartsverkets avgiftsbelagda prestationer (1511/1994) uppbärs lotsningsavgift inte av utländska statsfartyg i samband med statsbesök.

Medan den tidigare lagstiftningen var i kraft etablerades de allmänna grunderna för lättnader i lotsningsavgiften, fastän de aktuella fallen i hög grad kunde avvika från varandra. Antalet ansökningar om lättnad har varit litet i jämförelse med antalet avgifter och lättnad har beviljats endast i en del av

fallen. Befrielse eller nedsättning har i allmänhet inte beviljats fartyg i sedvanlig handelssjöfart.

Enligt den gällande lotsningstaxan fastställs lotsningsavgiftens storlek på grundval av lotsat fartygs nettodräktighet, lotsad sträcka, antal lotsar och objekt som lotsas. Lotsningsavgift uppbärs särskilt för varje lotsad sträcka. Sålunda betalar ett fartyg som färdas längs kustfarleden t.ex. från Abo till Helsingfors flera lotsningsavgifter, vilka prissätts särskilt.

Tidigare har lättnader i lotsningsavgiften beviljats i anslutning till bl.a. seglingsuppvisningar och kappseglingar, seglingsundervisning samt fostran till internationalism. Samma förfaringssätt har iakttagits i samband med besök som avlagts av skolfartyg samt fartyg som används i forskning rörande sjöfartens historia eller inom havsrelaterade forskningsområden, lotsning av fartyg i lä samt i samband med vissa missförstånd gällande betalningsskyldigheten. I avsaknad av en uttrycklig bestämmelse har lättnad ibland beviljats retroaktivt, varvid avgiften eller en del därav har återbetalts.

Lotsningsavgift uppbärs för det arbete som en lots utför för fartygets räkning. Därför har man i många fall ställt sig negativt till begäran om lättnad trots att färdens syfte har varit av allmännyttig eller allmän natur. Så har man gått till väga bl.a. i samband med

arrangemang kring andra än kommersiella gratiskonserter och kulturprogram. Detta har också gällt depåfartyg med anknytning till idrottsevenemang. Det att färden har haft anknytning till sjöfartsverkets verksamhetsområde har haft en för sökanden positiv inverkan på prövningen. Lättnad har inte beviljats om syftet med besöket har haft anknytning till verksamhet inom någon annan förvaltningsgren och det inte har ansetts nödvändigt att stödja besöket. Avgift har också uppburits då ett fartyg har anlitat lots utan att det har omfattats av denna skyldighet.

Beviljandet av befrielse från eller nedsättning av lotsningsavgift är fortfarande motiverat i vissa fall. Därför föreslås att en möjlighet att i enskilda fall bevilja lättnad skall tas in i lotsningslagen. Denna möjlighet skall alltså gälla främst andra fartyg än fartyg i sedvanlig handelssjöfart.

Enligt förslaget skall lättnaden beviljas av sjöfartsverket på samma sätt som enligt 6 § lagen om farledsavgift (1028/1980). Trafikministeriet föreslås dock ha möjlighet att överta beslutanderätten i ett ärende som är principiellt viktigt.

I fråga om beviljandet av lättnader föreslås att tidigare praxis iakttas. Därför har man i den paragraf som föreslås bli fogad till lotsningslagen tagit in de allmänna principer om lättnader i avgifterna som iaktogs medan den tidigare lagstiftningen varit i kraft.

Parallella kommersiella syften i anslutning till färden, t.ex. försäljning av publikationer eller korta avgiftsbelagda kryssningar på destinationsorten, utgör inte i sig något hinder för beviljande av lättnad. Vid prövning av om lättnad kan beviljas skall beaktas bl.a. färdens anknytning till sjöfartsverkets verksamhet i vid bemärkelse samt huruvida färden har en väsentlig anknytning till någon annan myndighets verksamhet t.ex. så, att den finländska finansieringen av färden skall behandlas som en helhet. Det att färden görs i ett mer allmännyttigt syfte kan på grund av att fallen är så olikartade inte ställas som ett absolut villkor för beviljande av lättnad. Möjligheten till retroaktiv återbetalning kan vara nödvändig till följd av misstag eller av någon annan orsak.

Enligt förslaget kan vid behov närmare bestämmelser om grunderna för beviljande av lättnader utfärdas genom förordning av statsrådet.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Det föreslås att de befrielser från och nedsättningar av lotsningsavgiften som beviljas skall utgöra undantag med föga ekonomiska verkningar. Finland besöks varje år av ett fåtal fartyg som inte idkar handelssjöfart, men som på grund av sin storlek är skyldiga att anlita lots. Enligt 1 § i den gällande lotsningsförordningen (92/1998) är fartyg eller fartygskombinationer vars största längd är mer än 60 meter eller största bredd över 10 meter eller vars största tillåtna sommardjupgående vid förande av last i saltvatten är över 4,5 meter skyldiga att anlita lots på Finlands inre territorialvatten. På årsnivå beräknas avgiftslättnaden uppskattningsvis gälla färre än tio fartyg, som huvudsakligen besöker Finland av orsaker som anknyter till utbildning, olika utställningar eller andra kulturevenemang. Sådana fartygsbesök riktar sig i första hand till områden i Finska viken och Skärgårdshavet och lotsningskostnaderna för dessa besök kan enligt 1999 års kostnadsnivå beräknas uppgå till ca 4 000 mk per lotsning i Finska viken och till ca 8 000 mk per lotsning i Skärgårdshavet.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid trafikministeriet på basis av sjöfartsverkets förslag. Utlåtande om lagförslaget har inbegärts av justitieministeriet, finansministeriet, sjöfartsbranschens arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, Lotsförbundet samt Finlands Hamnförbund. Förslaget har förordats i de utlåtanden som avgetts. Strävan har varit att vid beredningen av propositionen beakta de detaljerade anmärkningar som gjorts i frågan.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. För att det skall vara möjligt att vid behov bevilja lättnader i fråga om sådana lotsningsavgifter som skall betalas redan under inkommande seglotionssäsong, föreslås dock att lagen skall tillämpas redan från den 1 juli 2000.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lotsningslagen av den 6 februari 1998 (90/1998) en ny 13 a § som följer:

13 a §

Nedsättning av och befrielse från lotsningsavgift

Sjöfartsverket kan i enskilda fall bevilja nedsättning av eller befrielse från lotsningsavgift eller bestämma att en redan betald lotsningsavgift eller del därav skall återbetalas, om det faktiska syftet med den färd som ett fartyg som är skyldigt att anlita lots gör är

- 1) utbildning,
- 2) främjande av kunskaper om sjöfart eller om dess historia,

3) skydd av havsmiljön, sjösäkerhet eller sjöräddning,

4) någon annan orsak som är jämförbar med de syften som anges i 1—3 punkten.

Trafikministeriet kan dock överta beslutanderätten i ett ärende som gäller nedsättning eller befrielse om ärendet är principiellt viktigt.

Närmare bestämmelser om grunderna för nedsättning och befrielse kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den _____. Lagen tillämpas dock redan från den 1 juli 2000.

Helsingfors den 30 juni 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Kalevi Hemilä

